

Werkgroep Digitaal onderwijs in praktijkvaardigheden

Plan van aanpak 2022

Korte reflectie 2021

De werkgroep Online Onderwijs in Praktijkvaardigheden werd in november 2020 opgericht om in een sprint van 6 maanden het onbekende terrein van online praktijkvaardigheden te verkennen. Tijdens de intensieve inventarisatie in het Nederlands hoger onderwijs, is een literatuurstudie gedaan en zijn meer dan 50 gesprekken gevoerd en meer dan 150 projecten en professionals opgenomen in een netwerkoverzicht. We hebben de belangrijkste inzichten samengevat in [een infographic](#). Er werd een denktank samengesteld van docenten, onderzoekers en onderwijsadviseurs om de werkgroep te helpen. Met de werkgroep zijn een serie bijeenkomsten georganiseerd waarin werd gereflecteerd op de opgedane kennis, en werd nagedacht over actiepunten voor de werkgroep. De stuurgroep zag duidelijke kansen voor versnelling, en zo werd de werkgroep verlengd met een kleine naamswijziging; Digitaal onderwijs in praktijkvaardigheden. De werkgroep heeft een [serie webinars gepubliceerd](#) over dit thema; met als doel zichtbaar te zijn, te informeren en te inspireren. Op basis van de opgehaalde kennis heeft de werkgroep drie werkpakketten opgesteld voor de periode tot het einde van het Versnellingsplan.

Een aantal kernpunten uit de inventarisatie waren:

- Vaardigheden zijn steeds belangrijker in het hoger onderwijs. Het bedrijfsleven verwacht van jonge professionals dat zij steeds meer vaardigheden bezitten naast brede theoretische kennis.
- Het leerproces van vaardigheden vraagt veel oefening en feedback, wat het lastig maakt om deze tijd te borgen in het curriculum. Digitalisering van de oefentijd met automatische feedback zou dus een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan kwalitatief goed onderwijs.
- Er worden veel verschillende technologieën gebruikt om digitaal vaardigheidsonderwijs mogelijk te maken. Een belangrijke technologie is XR. Deze technologie is nog erg in ontwikkeling en expertise om dit goed te ontwikkelen ontbreekt in de instellingen.
- De stap van experiment naar opschaling moet vaak nog genomen worden en is vaak lastig te realiseren door gebrek aan o.a. landelijke samenwerking.
- Er is weinig tot geen visie en beleid op inzet van technologie voor vaardigheidsonderwijs

Ambities 2022

De werkgroep Online Onderwijs in Praktijkvaardigheden gaat verder onder de naam Digitaal Onderwijs in Praktijkvaardigheden. De werkgroep heeft de sprintfase sinds oprichting in november 2020 inmiddels afgerond, en heeft op basis van de opgehaalde kennis drie werkpakketten opgesteld voor de periode tot het einde van het Versnellingsplan.

Deze werkpakketten zijn:

1. Didactiek en Professionalisering,
2. Evidence
3. Samenwerken en verbinden.

Werkpakket I - Didactiek, professionalisering en inspiratie

Doel
Het doel van dit werkpakket is om effectiever en efficiënter onderwijs op het gebied van digitaal onderwijs in praktijkvaardigheden mogelijk te maken middels inspanningen gericht op docenten en ondersteuners.
Aansluiting Transitieagenda
Digitale praktijkvaardigheden doceren vraagt ook meer van de docent. Denk aan de vaardigheden om onderwijs te ontwerpen met de integratie van steeds meer digitale media, of hoe docenten hun rol kunnen uitvoeren in virtuele omgevingen. Goed ontwikkeld digitaal vaardigheidsonderwijs geeft een impuls aan de flexibilisering van het onderwijs. Dit sluit aan bij TA punt 5 (Docenten werken samen in teams vanuit verschillende rollen), TA punt 1 (lerenden geven hun eigen leerpad vorm) en TA punt 2 (Leren gebeurt zowel fysiek, online als blended).
Inspanningen
<ol style="list-style-type: none"> 1. Proeftuin professionalisering digitaal onderwijs in vaardigheden ontwikkelen. <ol style="list-style-type: none"> a. Voorbereiding activiteit gestart 2de helft 2021 b. Een proeftuin is een set van materialen met bijvoorbeeld werkvormen, ondersteunende materialen en bronnen die een ondersteuner kan inzetten om docenten op dit gebied te trainen. Deze proeftuin helpt bij de vraag: Hoe ontwikkel je op een goede manier vaardighedenonderwijs met een digitaal component?   2. Goede voorbeelden delen. <ol style="list-style-type: none"> a. Voorbereiding activiteit gestart 2de helft 2021 b. Door goede voorbeelden aan te bieden van eerdere onderwijsinnovaties van vaardighedenonderwijs met een digitaal component kunnen we docenten inspireren om ook zelf aan de slag te gaan met onderwijsinnovatie. Door samen te werken met andere zones aan 1 format en 1 database ontwikkelen we een krachtige tool voor docenten om hun onderwijs door te ontwikkelen. Daarnaast willen we in 2022 gezamenlijk een aantal voorbeelden/instrumenten ophalen, beschrijven en ontsluiten en de huidige goede voorbeelden/instrumenten van de zones aanvullen en ontsluiten in lijn met de nieuwe voorbeelden/instrumenten.
Resultaten
<ol style="list-style-type: none"> 1. Een proeftuin voor het ontwikkelen en evalueren van digitaal onderwijs in vaardigheden. 2. Format en database voor Goede voorbeelden + beschrijven van een aantal goede voorbeelden.
Disseminatie & Borging
<ol style="list-style-type: none"> 1. Disseminatiekanaal: LinkedIn Versnellingsplan, koepelorganisaties, werkgroepleden en community, Philip Stein Borging: Onderzoek naar ontsluiting van de proeftuinmaterialen in bijv. edusources is onderdeel van het project. 2. Disseminatiekanaal: LinkedIn Versnellingsplan, koepelorganisaties, werkgroepleden en community, Philip Stein Borging: Onderzoek naar ontsluiting van de goede voorbeelden bijv. op Onderwijskennis.nl en/of edusources is onderdeel van het project.

Werkpakket II - Evidence
Doel
Het doel van dit werkpakket is het realiseren van meer <i>evidence</i> op het gebied van digitaal onderwijs in praktijkvaardigheden en deze beter beschikbaar maken voor docenten en ondersteuners.
Aansluiting Transitieagenda
Om beter te begrijpen hoe we praktijkvaardigheden het beste digitaal kunnen inzetten om aan de leerdoelen te voldoen is meer bewezen, onderwijskundige kennis nodig. Zo zullen studenten steeds vaker hun eigen leerpaden vorm geven (TA1) doordat zij onafhankelijk van practica-momenten

kunnen oefenen in een virtuele omgeving (TA2). De faculteit zal echter als thuisbasis blijven fungeren gelet op coördinatie, socialisatie en (voorlopig) hardwarekosten (TA3). Het ontwikkelen van meer kennis op dit gebied vergt veel samenwerking en open uitwisseling van kennis, ervaring en data (TA4).
Inspanningen
<ol style="list-style-type: none"> 1. Onderzoeksprojecten om evidence te ontwikkelen. <ol style="list-style-type: none"> a. Reeds gestart in 2021 b. Bestaande onderzoeksprojecten 'Leren presenteren' (HU) en 'VR in het onderwijs' (iXperium HAN) worden verbreed zodat ook andere opleidingen/instellingen kunnen deelnemen en meer evidence (bijv. meerdere domeinen, verschillende contexten) opgeleverd kan worden. Naast uitvoeren van deze projecten wordt er extra aandacht besteed aan het dissemineren van de opgedane kennis.   2. Evidence informed werken te stimuleren en bij te dragen aan ontwikkelen van nieuwe kennis. <ol style="list-style-type: none"> a. Voorbereiding activiteit gestart 2de helft 2021 b. Onderdeel van de proeftuinen beschreven bij werkpakket 2. Er wordt instrumentarium ontwikkeld dat docenten kunnen inzetten om hun onderwijs te evalueren en door te ontwikkelen. Dit instrumentarium is zowel als onderdeel van de proeftuin als apart instrument te gebruiken.
Resultaten
<ol style="list-style-type: none"> 1. Twee onderzoeksprojecten gestart die evidence creëren op gebied van online onderwijs in praktijkvaardigheden. De projecten leveren een voor de doelgroep goed bruikbaar eindproduct op en organiseren een bijeenkomst/webinar om resultaten te delen. 2. Instrumentarium beschikbaar dat docenten helpt om evidence informed te experimenteren met online onderwijs in praktijkvaardigheden.
Disseminatie & Borging
<ol style="list-style-type: none"> 1. Disseminatiekanaal: LinkedIn Versnellingsplan, koepelorganisaties, werkgroepleden en community, Philip Stein Borging: Niet van toepassing 2. Disseminatiekanaal: LinkedIn Versnellingsplan, koepelorganisaties, werkgroepleden en community, Philip Stein, Comenius netwerk, NRO Borging: Onderzocht wordt of dit in edusources kan worden ontsloten.

Werkpakket III – Verbinden en samenwerken
Doel
Het doel van dit werkpakket is de realisatie van verbinding en samenwerking zodat docenten elkaar sneller kunnen consulteren over onderwijs uitdagingen, zij meer materialen uitwisselen en versnippering wordt tegen gegaan.
Aansluiting Transitieagenda
Door het oprichten van een community probeert men docenten en onderwijsontwikkelaars aan dezelfde tafel te krijgen rondom onderwerpen die hen direct aangaan (TA3). Deze community wil deze doelgroep inspireren en samenbrengen om te komen tot hogere onderwijskwaliteit. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van elkaars situatie en expertise om gezamenlijk open materialen te ontwikkelen en delen (TA4-TA5).
Inspanningen
<ol style="list-style-type: none"> 1. Community vormen. <ol style="list-style-type: none"> a. Voorbereiding activiteit gestart 2de helft 2021

- b. De community wordt gemodereerd door een community manager. Deze komt i.p.v. de vrijgekomen projectleiderspositie. Deze persoon organiseert bijeenkomsten, brengt goede voorbeelden onder de aandacht, haalt actief kennis op uit werkpakket 1 en 2 en deelt deze met de communityleden. Er wordt een forum beheerd en webinars georganiseerd om betrokkenheid en zichtbaarheid te vergroten. Er wordt onderzocht welk platform/soort community het meest past bij ons doel. Het aanmaken van een SURF Special Interest Group (SIG) lijkt de logische keuze met het oog op duurzame voortzetting en een herkenbaar platform. Bovendien zijn aanverwante zones al actief binnen andere SIG's, en bevordert dit onderlinge samenwerking. Omdat wij als werkgroep pas in het laatste jaar van het VP, resultaten kunnen opleveren is het extra belangrijk dat er na het VP een community is waarin duurzaam kennis kan worden gedeeld op dit onderwerp, waarin samenwerkingen kunnen worden gezocht en cocreatie kan ontstaan.

Resultaten

De activiteiten gericht op communities zijn juist gericht op de lange termijn, en zullen niet 'afgerond' zijn voor het einde van het Versnellingsplan. Het succes van deze activiteit wordt dus gekwantificeerd als indicatoren van respons en groei.

1. Een groeiende community van 100+ leden met maandelijkse activiteiten.

Disseminatie & Borging

1. Disseminatie kanaal: LinkedIn Versnellingsplan, koepelorganisaties, werkgroepleden en community, Philip Stein, Comenius netwerk, NRO
Borging: Onderzocht wordt of dit kan worden ondergebracht bij een SIG van SURF, bijvoorbeeld [Digitale Leer- en Werkomgeving](#).

Als we alle beoogde resultaten opleveren, is er een basis gecreëerd om instellingen te inspireren hun digitaal vaardigheidsonderwijs op een goede manier vorm te geven. Daarnaast is er een levendige community opgericht waarin we docenten met elkaar in verbinding brengen en inspireren. Met als doel dat docenten elkaar sneller kunnen consulteren over onderwijsuitdagingen en meer materialen uitwisselen en dat zo versnippering wordt tegengegaan. We besteden dan ook ruimschoots aandacht aan de community en disseminatie en de borging van onze producten, de goede voorbeelden, onderzoeksprojecten en proeftuinen.

Nieuwe activiteiten worden alleen dan opgepakt wanneer het een directe bijdrage levert aan genoemde activiteiten en producten. In tegenstelling tot andere zones kunnen wij pas in 2022 beginnen aan het realiseren van het grootste deel van onze resultaten, dus we zijn ons bewust van het feit dat er na het einde van het versnellingsplan zeker nog werk te verrichten is bij de instellingen. Waar nodig zijn post-versnellingsplan adviezen al opgenomen in de resultaten. Zo werken we intensief samen met SURF en SIG Virtuality waar ook activiteiten rondom XR plaatsvinden.